

STORTINGET

Representantforslag 90 S

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Dagfinn Henrik Olsen, Alf Erik Bergstøl Andersen, Sivert Bjørnstad og Bengt Rune Strifeldt

Dokument 8:90 S (2024–2025)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Dagfinn Henrik Olsen, Alf Erik Bergstøl Andersen, Sivert Bjørnstad og Bengt Rune Strifeldt om tilpasninger i arbeidstidsbestemmelser for fiskeri- og sjømatnæringen

Til Stortinget

Bakgrunn

For mange av virksomhetene i sjømatindustrien er det gjennom året varierende behov for arbeidskraft. Dette avhenger av både sesong og etterspørsel i markedet. Det er eksempelvis en betraktelig økning i behovet for sesongarbeidere under det årlige vinterfisket. I høysesong er sjømatindustrien avhengig av utenlandsk arbeidskraft.

Kollaps for den norske kronen og kraftig lønnsvekst i andre europeiske land har ført til at arbeidskraft som tidligere kom til Norge for å jobbe, nå reiser til andre land. I en situasjon der det er et klart mål for både næringen og politikerne å kunne skape økte verdier og flere helårige arbeidsplasser i norsk sjømatindustri, er man avhengig av å bearbeide mer norsk sjømat i Norge. For å lykkes med dette er man avhengig av økt tilgang på arbeidskraft, og i stor grad vil en være avhengig av å hente denne arbeidskraften fra utlandet. Det er grunn til å tro at utfordringene med å skaffe arbeidskraft vil forsterke seg i tiden fremover, og at den lave kronekursen mot bl.a. euro vil gjøre det enda vanskeligere for fiskeri- og sjømatnæringen i Norge å tiltrekke seg nødvendig arbeidskraft for å få det til å gå rundt.

Sesongvariasjoner i fiskeri refererer til de periodiske endringene i fiskebestandenes tilgjengelighet og fangstmengder gjennom året. Disse variasjonene påvirkes av faktorer som fiskens livssyklus, gyting, miljøforhold og værmønstre.

Det er i forbindelse med vinterfisket (januar–april) at svingningene kan oppleves som størst, og at man har mest behov for ekstra arbeidskraft. I denne perioden er det stor aktivitet i torskefiskeriene, spesielt i nordlige områder som Lofoten og Vesterålen. Torsk samler seg nær kysten for å gyte, og dette gjør vinteren til den viktigste sesongen for torskefiske. Torskens tilgjengelighet er høyest under gyteperioden, og fangstene kan være svært store. Fisket på vinteren er også ofte assosiert med kaldt vær og stormer, noe som kan gjøre fisket vanskeligere.

Fisk som sild og makrell har også spesifikke vintermønstre, men de er ikke like utbredte som torskefisket i vintermånedene.

Fisket er derfor sterkt sesongavhengig, og fiskeriene tilpasser seg disse variasjonene ved å planlegge fangstene og tilpasse ressursforvaltningen til de ulike tidene på året.

En klar majoritet av den norske torskekvoten fiskes om vinteren, i hovedsak i perioden fra januar til april. Dette er når torskebestanden er på vei til å gyte, og fisket er spesielt intensivt i de nordlige områdene, som Lofoten og Vesterålen. Hovedårsaken til at vinteren er den viktigste fisketiden for torsk, er at torsken samles i store mengder nær kysten for å gyte, noe som gjør det lettere for fiskerne å fange store mengder.

Vinterfisket har tradisjonelt vært svært viktig for både næringen og for lokalsamfunnene langs kysten, og torskefisket i Lofoten er kjent for sin historiske og økonomiske betydning.

Forslagsstillerne er av den oppfatning at arbeids- tidsordningene må ha rammer som sikrer arbeidstake- re mot uforholdsmessig belastning, og som gir økono- misk kompensasjon på linje med det som er vanlig etter tariffavtalene i næringen. Under disse betingelsene vil økt fleksibilitet i arbeidstidsordningene kunne bidra til at bedriftene klarer å ivareta råstoff, og sikre flåten los- sing i rimelig tid når det kommer uforutsett store meng- der råstoff på land i løpet av kort tid.

Det har blitt vanskeligere for fiskeri- og sjømatbe- driftene å rekruttere arbeidskraft fra andre land fordi to- talen tjent over en periode på f.eks. seks måneder blir for liten når en vurderer dette opp mot seks måneders ar- beid i andre europeiske land.

Forslagsstillerne mener arbeidsmiljøloven bør til- passes sesongpreget i sjømatindustrien med målrettede unntak fra arbeidstidsordningene i høysesong. Denne typen justeringer må baseres på et nært samarbeid mel- lom partene. En slik tilpasning vil kunne bidra til økt fleksibilitet, men også trygghet og forutsigbarhet hos den enkelte arbeidstaker. En endring vil kunne gjøre at arbeidstakerne kan få tilpasset arbeidsforholdet sitt hos en arbeidstaker, heller enn som i dag å jobbe maksimalt innenfor lovens rammer hos arbeidsgiver A, for deretter å gå direkte over på en ny vakt og «arbeidsdag» hos ar- beidsgiver B.

Forslagsstillerne viser til at andre næringer har slike bestemmelser, og at en slik justering vil gjøre reglene mer tilpasset sesongpreget i sjømatindustrien.

Forslagsstillerne viser også til arbeidsordningen for dem som jobber med samme type oppgaver på fiskefar- tøy. Dette er sammenlignbart da også fiskerne jobber lange dager over en periode, for så å ha fri over lengre tid.

Forslagsstillerne vil videre vise til rapporten «Grønn verdiskapning og økt bearbeiding i sjømatindustrien», som ble overlevert til Nærings- og fiskeridepartementet våren 2022. Ekspertutvalget bak denne rapporten frem- met også det samme forslaget om endringer i arbeids- miljøloven, som et av mange tiltak for å sikre økt bear- beiding av norsk sjømat i Norge.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om nødvendige endringer i arbeidsmiljøloven slik at sjø- matindustrien gis unntak fra arbeidstidsordningene i høysesong eller gis tilsvarende arbeidstidsordninger som de som gjelder for fiskefartøy.

18. februar 2025

Dagfinn Henrik Olsen

Sivert Bjørnstad

Alf Erik Bergstøl Andersen

Bengt Rune Strifeldt